

M O N I T O R 2004

pilotné testovanie maturantov

Ukrajinský jazyk a literatúra

I. oddiel

**Test je určený maturantom vo všetkých typoch
stredných škôl v triedach, v ktorých sa vyučuje
ukrajinský jazyk.**

**© (2004) Štátny pedagogický ústav
EXAM[®], Bratislava**

01	Виділіть поєднання слів, у яких порушено норми чергування і–й: (A) і мертвим і живим (B) Архімед і Галілей (C) Віра і Олена (D) Степан і Богдан
02	У словосполученнях якого рядка між словами слід вживати прийменник в? (A) був (у, в) школі, приїзд (у, в) Пряшів, бачила (у, в) сусіда (B) успіх (у, в) навчанні, приходив (у, в) неділю, жити (у, в) Бардієві (C) їздити (у, в) Україну, плавати (у, в) озері, позичати (у, в) Андрія (D) бачив (у, в) журналі, зайти (у, в) клас, приніс (у, в) кишені
03	Визначте рядок, у якому всі слова пишуться з м'яким знаком. (A) ручен..ка, словац..кий, радіст.., кін.., смієт..ся (B) стан..ція, міл..йон, сім..десять, дуб.., болгар..ський (C) їдал..ня, тр..ома, черешн..я, ц..ікаво, клас.. (D) кобзар.., суспіл..ство, каз..ка, ател..є, с..огодні
04	У якому рядку всі виділені слова в словосполученнях вжито в переносному значенні? (A) солодка цукерка, тихий крик, читати книгу (B) білий сніг, летіти літаком, сухе деревце (C) високий будинок, українська мова, чистий зошит (D) холодний погляд, гірка правда, чиста мова
05	У якому словосполученні слово „гострий“ вжито в прямому значенні? (A) гостре слово (B) гострий ніж (C) гострий погляд (D) гострий язик
06	Знайдіть рядок, у якому всі слова спільнослов'янські. (A) гарячий, фільм, шофер (B) аташе, тато, ріка, земля (C) пауза, кілограм, семінар (D) матір, сестра, дуб, око, день
07	У якому рядку всі слова застарілі? (A) ластівка, мрія, білка (B) камінь, кришталь, любов (C) наймит, панщина, княгиня (D) листоноша, уста, повітря
08	Знайдіть слово, у якому глухий звук уподібнюється до дзвінкого: (A) рюкзак (B) громада (C) скорбота (D) квадрат

09	Знайдіть і виділіть рядок, у якому всі числівники означають число, кількість.
(A)	вісімсот двадцять п'ять, семеро, триста сьомий
(B)	шестеро, дванадцять, чотириста сороковий
(C)	п'ятий, два мільйони чотириста сорок шість тисяч
(D)	шестеро, сто, вісімсот сімдесят вісім, півтора
10	Доберіть правильний варіант продовження поданого незакінченого речення: Числівники нуль, мільйон, мільярд відмінюються як іменники...
(A)	першої відміни
(B)	другої відміни
(C)	третьої відміни
(D)	четвертої відміни
11	Визначте, у якій синтаксичній ролі вжито виділений числівник: Десять плюс десять – двадцять .
(A)	підмет
(B)	присудок
(C)	додаток
(D)	обставина
12	Виділіть речення з <u>неправильно</u> вжитим займенником.
(A)	Чому ви не прийшов сьогодні?
(B)	Ви стомились сьогодні?
(C)	Ви задоволені виставою?
(D)	Чому ви сьогодні невеселі?
13	Проймається серце теплотою, яку одвічно бережуть в селі.
(О. Довгий)	
З яким відмінком вживається у поданому реченні прийменник ?	
(A)	з називним
(B)	з родовим
(C)	з місцевим
(D)	із знахідним
14	Вкажіть речення із поширеним звертанням.
(A)	Ішов дух від свіжих снопів і нагадував широкі, безмежні лани. (М. Хвильовий)
(B)	І ти, моя єдина, встаєш із-за моря, з-за туману, слухняная рожевая зоре! (Т. Шевченко)
(C)	І лічить радості літа зозулине кування. (В Сосюра)
(D)	Всміхається дід до онука ласкаво і гладить голівку його кучеряву. (Н. Забіла)
15	Котрий автор <u>не написав</u> наведений твір:
(A)	Дмитро Павличко „Два кольори“
(B)	Ліна Костенко „Маруся Чурай“
(C)	Іван Чендей „Василько“
(D)	Михайло Стельмах „Бар'єр несумісності“
16	Визначте назву сентиментально-реалістичної повісті Григорія Квітки-Основ'яненка, в якій втілює в художніх образах та підносить до ідеалу кращі риси українського народу.
(A)	„Сердешна Оксана“
(B)	„Маруся“
(C)	„Конотопська відьма“
(D)	„Щира любов“

17 Найбільш відомим письменником XIX ст. на Закарпатті був автор „Букваря“ та інших підручників для шкіл, організатор „Літературного заведення Пряшівського“, видавець літературних альманахів, народних календарів. Йдеться про:

(A) Олександр Духнович

(B) Андрій Бачинський

(C) Іван Ріпа

(D) Василь Довгович

18 Визначте творчий метод, якого головні принципи – правдивість і багатогранність зображення життя – характерні для періоду другої половини XIX століття в історії української літератури.

(A) ранній реалізм

(B) стихійний реалізм давніх митців

(C) критичний реалізм

(D) романтизм

19 Своім корінням байки сягають у народну творчість, де знайшли вираження одвічні думи, прагнення та сподівання трудового люду. Визначте байку Леоніда Глібова, в якій звучить критика чиновництва пореформного часу, а разом з тим викриття і заперечення прислужництва, паразитизму та зазнайства.

(A) „Мірошник“

(B) „Цуцик“

(C) „Пшениця“

(D) „Ведмежий суд“

З Р А З О К № 1

ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ НА БАТЬКІВЩИНУ

Моя вітчизна тут, в Карпатах,
Серед лісистих синіх гір,
Де мій народ у ветхих хатах
Живе вже з вікодавних пір.
Я тут родився і незгасну
Любов несучи землі моїй:
Її, убогу і нещасну.
Та в простоті своїй прекрасну
Звеличу піснею надій.

*Переклад з російської мови
Юлія Шкробинця.*

20 Визначте автора наведеного зразка (№ 1), в якому відчутне утвердження думки про те, що любов до рідного краю є однією з невід'ємних частин духовності людини.

(A) Олександр Митрак

(B) Євген Фенцик

(C) Анатолій Кралицький

(D) Юлій Ставровський-Попрадов

21 Котрі письменники не належать до новітньої української літератури?

(A) Максим Рильський, Павло Тичина

(B) Олександр Довженко, Володимир Винниченко

(C) Леся Українка, Іван Франко

(D) Іван Кочерга, Наталена Королева

22 У поемі „Енеїда“ Іван Котляревський змальовує життя:

- (A) українського суспільства
- (B) римського суспільства
- (C) грецького суспільства
- (D) перського суспільства.

З Р А З О К № 2

Іван Гриць-Дуда „Ілько Липей“

І л ь к о: Що ви говорите, няню? Тож то моя дитина і ваша онука! Бійтесь бога!

Б а т ь к о: Твоя дитина, твоя, але мені не онука. Начините дітей, а потім най я вас годую!
Щенят тої клятої Марійки не хочу ані видіти. Най умре! І всі ви поздыхайте!

І л ь к о: І ви не боїтесь Бога?

Б а т ь к о: Ні! Бог кинув у вічну гибель непослушних своїх синів, ангелів...

І л ь к о: Няню, таж у вас тридцять овець, три корови, коні, поросята... Бриндя нирчавіє в бочках, м'ясо солене в шаплику, вуджене і солонина висять на бантиках під дахом! А масла, як болота, у вас...

Б а т ь к о: Рахуй своє, а не моє. Не слухав – карайся, терпи! Знай, що то – няньо! «Чти отця свого і матір свою». А ти був мудрішим, то слухав гологузу і її матір, то іди до її матері просити, не до мене!

23 До якого літературного роду належить наведений уривок? (зразок № 2)

- (A) лірика
- (B) епіка
- (C) роман
- (D) драма

24 Якою формою написані драматичні твори?

- (A) формою діалогів
- (B) формою монологів
- (C) формою епілогів
- (D) формою прологів

25 Як називається мова героїв у наведеному зразку № 2?

- (A) пряма
- (B) непряма
- (C) невласне пряма
- (D) авторська

З Р А З О К № 3

Відкритий лист до прокурора України

- 1) Глибоко шановні панове!
Дозвольте звернутися до вас з оцим моїм сумним листом. Пише до вас дика качка або селезень-крижень, осиротілий отець одинадцяти яєць.
Вислухайте мене, прошу я вас.
- 2) Полетіли, прилетіли, вибрали містечко, звили гніздечко. Старенька моя нанесла яєчок, вкрила гніздечко пухом і сіла на яєчка лупити каченята.
- 3) От одного вечора, – це було чи в лютому, чи в березні, – прочулисьмо по радіо, що в Україні заборонено весняне полювання. Як же ж ми зраділи!...
Почувши таку звістку, зразу ж, не голосувавши навіть, вирішили: Тільки в Україну!
- 4) Та й за всіх нас, покривджених отими безсовісними людьми: навчіть їх поважати закони!
З глибокою пошаною до вас
- Дикий качур неграмотний, а за нього
розписався дуже грамотний Остап Вишня.
- 5) Ну вона ж, знаєте, жінка, дама знервована, не витримала, злетіла.
- Бах! – і мертвою впала моя старенька. Дивлюсь я на своє гніздо, дивлюсь на похололі одинадцяттеро яєчок, дивлюсь і плачу.
Плачу і слізьми своїми пишу вам цього листа.

26 Після прочитання уривків (зразок № 3) визначте, котрий слід чисел, на вашу думку, правильний.

- (A) 1 – 4 – 2 – 3 – 5
(B) 1 – 2 – 5 – 4 – 3
(C) 1 – 3 – 2 – 5 – 4
(D) 1 – 5 – 3 – 4 – 2

27 Який жанр репрезентує уривок із твору зразка № 3 ?

- (A) оповідання
(B) повість
(C) новела
(D) усмішка

28 Як називається твір, із котрого виписані уривки?

- (A) „Карпатські акорди“
(B) „Каченята плачуть“
(C) „Пристрітники“
(D) „Вінки сонетів“

29 Котрі із наведених письменників не писали твори епічні та драматичні?

- (A) Іван Мацинський
(B) Ева Бісс
(C) Василь Гренджа-Донський
(D) Йосиф Збіглей

30 У котрій з наведених можливостей правильно розкриті значення фразеологізмів?

- (A) брати ноги на плечі – тікати; робити з мухи слона – перебільшувати; тримати язик за зубами – мовчати
- (B) брати ноги на плечі – перебільшувати; робити з мухи слона – тікати; тримати язик за зубами – мовчати
- (C) брати ноги на плечі – мовчати; робити з мухи слона – тікати; тримати язик за зубами – перебільшувати
- (D) брати ноги на плечі – тікати; робити з мухи слона – мовчати; тримати язик за зубами – перебільшувати

31 Який займенник при відмінюванні не має називного відмінка, а також роду і числа?

- (A) я (B) хто (C) ніякий (D) себе

32 Яка спільна віршова форма з'єднає поезію Мацинського та Дробняка?

- (A) романс (B) сонет (C) ода (D) послання

З Р А З О К № 4

Іван Мацинський

Українська мова

З «Кобзаря» – у світ вікно,
із «Русалки Дністрової»
ще й сьогодні п'єм вино.
Дивна п'янкість браги тої
стала любою давно,
і , і
біля рідного села
це не шепіт комишевий
і не лепет кришталевий
зарослів та джерела.

33 Які прізвища письменників можна дописати до місць із крапками (зразок № 4). Хто створив згадані збірки?

34 До якої збірки належить наведений уривок із вірша № 4?

З Р А З О К № 5

В. Сосюра: Так ніхто не кохав

Так ніхто не кохав. Через тисячі літ (1)
лиш приходять подібне кохання. (2)
В день такий розцвітає весна на землі (3)
і земля убирається зрання... (4)

Дише тихо і легко в синяву вона, (1)
простягає до зір свої руки... (2)
В день такий на землі розцвітає весна (3)
і тремтить од солодкої муки... (4)

35 До якої лірики належить уривок із наведеного вірша?

36 Знайдіть у тексті інверсію і напишіть номер рядка, у кому ви її знайшли. (зразок № 5)

37 Випишіть підмет з першого речення вірша зразка № 5 і напишіть, якою частиною мови він виражений.

38	Прочитайте скоромовку. Випишіть іменники з перших двох рядків в алфавітному порядку. Літо В небі ластівка летить. (1) В лісі листя шелестить. (2) Воду п'є лелека. Сонце палить. Спека. Дозріває жито. Вже настане літо.
39	Від іменників вікно, око утворіть множину.
40	Слова високий, вільха перекладіть словацькою мовою.
41	Доберіть антоніми до слів початок, хмарний і запишіть їх.
З Р А З О К № 6 <u>Над чорною</u> землею прокинувся світ. Не ясним, сонячним оком глянув він на неї після похмурої дощової ночі, а повіяв туманом, дихнув важкою працею. Закурілася земля, задиміла; пішов дощ, дрібний та тихий, мов крізь сито, засіяв; стрепенулися темні ліси і підставляли своє загоріле листя під дрібні дощові краплі; зраділа зелена трава і підняла свої гострі листочки вгору. (Панас Мирний)	
42	В якому стилі написано поданий текст? (зразок № 6)
43	Назвіть підкреслені частини мови у тексті зразка № 6.
44	Від іменників словак, наука утворіть прикметники.
45	Від кількісних числівників один, двадцять утворіть порядкові числівники.
46	Іменники тінь, радість поставте в орудному відмінку однини.
47	Напишіть, з яких назв утворене скорочення ООН .
48	До словацьких слів mesto, štyridsat' доберіть українські відповідники.
49	Замініть словосполучення робити ремонт, покривати асфальтом синонімічними дієсловами.
50	Встановте жанр наведеного тексту і напишіть, з яким стилем має зв'язок? Союз русинів-українців Словацької Республіки і сільське представництво у Светлицях запрошують Вас на літературно-музичний вечір з нагоди недожитого 80-річчя українського поета Івана Мацинського під назвою „Він жив серед нас“, який відбудеться 11 травня 2002 р. о 16 год. в Будинку культури у Светлицях.
51	Нема тії драбини, щоб до неба дістала. (Народна творчість) Визначте тип наведеного складного речення.

- 52** Назвіть найдавнішу пам'ятку давньої української літератури, в якій зображені історичні події 1185 року.

З Р А З О К № 7

Як умру, то поховайте,
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий...

- 53** Назвіть автора наведеного зразка № 7.

- 54** Назвіть твір Тараса Шевченка, який розпочинається словами: „Реве та стогне Дніпр широкий...“

З Р А З О К № 8

Кохайтеся чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люде,
Роблять лихо з вами.
Москаль любить жартуючи,
Жартуючи кине;
Піде в свою Московщину,
А дівчина гине...
Якби сама, ще б нічого,
А то й стара мати,
Що привела на світ божий,
Мусить погибати.
Серце в'яне, співаючи,
Коли знає за що;
Люде серця не побачать,
А скажуть – ледащо!
Кохайтеся ж, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люде,
Знущаються вами.

- 55** Назвіть ліро-епічну соціально-побутову поему, в якій звучить схвильована розповідь про трагічну долю матері-покритки та дітей-безбатченків в експлуататорському суспільстві, а також про розбещеність царських офіцерів.

З Р А З О К № 9

Широкою долиною між двома рядками розложистих гір тихо тече по Васильківщині невеличка річка Растваця. Серед долини зеленіють розкішні густі та високі верби, там ніби потонуло в вербах село Вербівка. Між вербами дуже виразно й ясно блищить проти сонця висока біла церква з трьома банями, а коло неї невеличка дзвіниця неначе заплуталась в зеленому гіллі старих груш. Подекуди з-поміж верб та садків виринають білі хати та чорніють покрівлі високих клунь.

(І. Нечуй-Левицький)

56 Назвіть наведений опис картини природи одним поняттям. (зразок № 9)

57 Назвіть роман Панаса Мирного та Івана Білика, в центрі якого образ Чіпки – селянина-бунтаря, невтомного шукача правди, котрий зійшов на криву стежку боротьби і став „пропащою силою“.

58 Як називається поетичне перебільшення ?

59 Хто з українських письменників Словаччини є автором романів „Трищать криги“, „Лемки“ та збірки оповідань „В'язка ключів“?

З Р А З О К № 10

Тобі одній, намріяна царівно,
Тобі одній дзвенять мої пісні,
Тобі одній в моєму храмі дивно
пливуть молитви і горять огні.

(М. Рильський)

60 Як називається стилістична фігура, яка утворюється повтором слів або сполучень на початку віршових рядків, строф чи речень?

